ББК 63.3(4 Укр)
УДК 930(477)"11/13"(063)
О-74
ISBN 978-966-02-4535-8

Осмислення спадщини давньої Русі: Галицько-Волинське князівство в історіографії. Міжнародна наукова конференція 26–27 жовтня 2007. Програма і резюме доповідей / Інститут українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України. – Львів, 2007. – 52 с.

У збірнику публікуються матеріали конференції (програма, тези доповідей та повідомлень, відомості про учасників), яка проводилась у Львові 26–27 жовтня 2007 р.

Опубліковано в рамках спільного проекту
Національної академії наук України та Російського
гуманітарного наукового фонду

©Інститут українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України, 2007

Міжнародна наукова конференція

ОСМИСЛЕННЯ СПАДЩИНИ ДАВНЬОЇ РУСІ: ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКЕ КНЯЗІВСТВО В ІСТОРІОГРАФІЇ

Львів, вул. Козельницька, 4
26–27 жовтня 2007 р.

Організатори: відділи археології та історії середніх віків Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України, секція історії та культурології Західного наукового центру НАН і Міністерства освіти і науки України

ПРОГРАМА

П'ятниця, 26 жовтня
10.00 – відкриття конференції

Перше засідання

1. ***Ярослав Ісаєвич***. Галицько-Волинське князівство в історичному контексті: термінологія джерел та її інтерпретація дослідниками.
2. ***Володимир Баран***. Слов'яни Подністров'я і Волині та виникнення у них державних утворень.
3. ***Микола Котляр***. Княжий двір Романовичів.
4. Владислав Назаров. Термінологія княжого двору у Галичі XIII ст.
5. ***Леонтій Войтович***. Галицько-Волинська держава і Королівство Русі: етапи історії.
6. ***Олександр Головко***. Волинська і Галицька землі в державно-політичному розвитку слов'янства Східної Європи в період раннього та класичного середньовіччя (методологія та історіографія проблеми).
7. ***Марта Фонт***. Галицько-Волинська Русь і половецький степ.
8. ***Володимир Ричка***. Образ галицького князя Ярослава Осмомисла у "Слові про Ігорів похід" та в дзеркалі пізнішої історіографії.
9. ***Наталя Юсова***. Концепція Мирона Кордуби щодо етногенезу українського народу.

Дискусія

К.Вензовський, С.Чортковер та ін. Антропологію волинян та поліщуків у цей час вивчали австрійський вчений Г. Пех, російські антропологи Г.Дебец та В.Бунак. У цей же період започатковано систематичний збір та аналіз краніологічних серій.

3. Модерні таксономічні критерії расоводіагностичних прикмет давніх галичан та волинян у новочасній історіографії розглядаються у працях антропологів України (В.Дяченко, С.Сегеда, Т.Рудич, С.Горбенко, Л.Глушко, С.Незнакомцева, М.Бакалярчик), Білорусі (Л.Тегако, А.Микулич, І.Салівон), Росії (Т.Трофімова, Т.Алєксєєва, А.Зубов, Г.Єфімова), Польщі (Є. Кмєцінскі) та ін.

4. Найважливішим здобутком сучасних антропологів є висвітлення проблеми територіальної варіабельності прикмет мешканців різних земель Русі та суміжних етносів. Завдячуючи використанню вченими методу кластерного аналізу та картографування антропологічних даних, нині маємо змогу вияснити чимало спірних питань етнокультурного розвитку слов'янських народів IX–XIV ст.

Мирослав Волощук (Івано-Франківськ)

МАТЕРІАЛИ ПІВНІЧНОСЛОВАЦЬКИХ АРХІВІВ ДО ІСТОРІЇ РУСЬКО-УГОРСЬКИХ ВІДНОСИН КІНЦЯ XIII–XIV ст.*

Сучасний стан української медієвістики відверто бажає бути кращим. Теза, яка, без сумніву має право на життя, викликана браком використання вітчизняними дослідниками середньовічного минулого джерел іноземного походження, зосереджених, як правило, у відповідних установах (архівах, бібліотеках, книгосховищах) зарубіжних країн і недоступних пересічному історику з України. Звідси – досі суб'єктивне представлення на сторінках наукових монографічних і статейних видань більшості аналізованих вченими питань.

* Дані тези з'явилися завдяки фінансовій підтримці Словацької Академічної Інформаційної Агенції, м. Братислава (Slovenska Akademična Informačna Agentura, Bratislava).

Такою ж є ситуація в галузі вивчення руcько-угорських відносин XIII–XIV ст. Наші останні відвідини Угорщини, Польщі, Словаччини впродовж 2001–2007 рр. переконують: український медієвіст здебільшого не володіє повною інформацією у сфері іноземної археографії та історіографії щодо досліджуваної проблеми. Зокрема, робота у Державному архіві м. Левоча (Štátny archív v Levoči)[1] та Державному архіві м. Бардейов (Štátny archív v Prešove. Pobočka Bardejov)[2], розташованих у північно-східній Словаччині, переконливо засвідчили наявність там невідомих і невикористаних в сучасній медієвістиці актів, які мають пряме відношення до теми взаємовідносин Арпадів, Анжу та Люксембургів зі східнослов'янськими правлячими династіями, боярськими родинами.

Словацький національний архів у Братиславі (Slovenský národný archív, SNA) теж не перебуває осторонь подібних відкриттів, оскільки містить, наприклад, оригінал акта-фальсифікату Федора Корятовича про заснування у Мукачевому в 1360 р. православного монастиря[3]. Один із варіантів цієї грамоти та її пізніші копії є також у Державному архіві Закарпатської області (м. Берегове)[4].

Таким чином, варто, гадаю, відкинути міф про "відомість" усіх наративних та актових джерел, на основі яких можна написати, наприклад, хоча б змістовну, комплексну, фундаментальну історію руcько-угорських стосунків IX–XIV ст.

[1] Štátny archív v Levoči (ŠAL). – Súkromný archív Spišskej kapituly. I oddelenie (Penchus Documentorum de Bradúš Jozurmegý et Penthfölde sonantio). – Scr.5. – Fasc.3. – Nr.6.

[2] Štátny archív v Prešove. Pobočka Bardejov (ŠAP). – Magistrat mesta Bardejov. Listiny a listy 1319–1500. – Scr.1. – Nr.37, Nr.38.

[3] Slovenský národný archív (SNA). – Hodnoverne mesto Bratislavská kapitula. – Scr.11. – Fasc.1. – Nr.1.

[4] Закарпатський Обласний Державний Архів (далі – ЗОДА). – Ф.1 (Наджупан Березької жупи, м. Берегово). – Оп.1. – Спр.1. – 2 арк.